

Ny bibliotekssystemmiljö

Slutrapport

(Publik version)

Projektgrupp:
Per Egevad
Alexander Ekvall
Karin Ericson Lagerås
Charlotte Hertzberg
Tobias Johansson
Linda Karlsson
Ib Lundgren (projektledare)
Linda Trygg

Innehåll

Projektets syfte	3
Mål	3
Projektets effektmål:.....	3
Måluppfyllelse och avvikelser.....	3
Projektförlopp.....	4
Erfarenheter av projektprocessen	4
Organisation och ansvarsfördelning	5
Projektresultat.....	5
Rekommendation.....	5
Behovsanalys.....	6
Hantering e-resurser	7
Hantering av tryckt material.....	8
Utvärderingskriterier	8
Generella ställningstaganden.....	9
Open source	9
Libris som primärkatalog	11
Discovery, OPAC, LOPAC	11
Konsekvenser av olika alternativa lösningar	12
Alternativ 1.....	13
Alternativ 2	14
Alternativ 3.....	15
Ytterligare rekommendationer efter projektavslut	16
Styrgruppens kommentarer	16
Beslut.....	18

Revisionsinformation

Version	Datum	Kommentar
1.0	2015-10-22	Redovisad för styrgruppen
1.1	2015-10-27	Kommentar från projektägare
1.2	2015-12-07	Styrgruppens kommentar

Ny bibliotekssystemmiljö

Projektets syfte

Projektets syfte är få fram ett beslutsunderlag för hur en ny eller förändrad bibliotekssystemmiljö kan stödja bibliotekets verksamhet från 2016.

Detta innebär att:

- Undersöka behoven utifrån processer för att få fram lösningar som ökar nyttan och effektiviteten samt kvaliteten i verksamheten
- Analysera konsekvenserna av olika alternativa lösningar för en kommande bibliotekssystemmiljö
- Skapa ett underlag med rekommendationer för beslut i ledningsgruppen

Mål

Målet är att bibliotekets ledning hösten 2015 kan ta beslut om att gå vidare med något av de förslag som projektet har lagt fram.

Projektets effektmål:

Bibliotekets personal och verksamhet:

Öka effektiviteten genom:

- Mer tid för utveckling, mindre för administration
- Återanvändning av data i olika system
- Lägre kostnader: personaltid, programlicenser
- Högre användning av informationsresurserna

Användare

- Relevanta sökvägar och enkel åtkomst till informationsresurser
- Förbättrat stöd för användarnas hela informationsprocess

Måluppfyllelse och avvikelser

Projektgruppen har funnit det svårt att uppfylla effektmålet som handlar om högre användning av informationsresurserna. Högre användning av informationsresurserna är en svår sak att ha som mål och något som alla bibliotek,

oavsett systemval, strävar efter. Däremot har vi tagit fasta på att vi behöver bättre statistiska verktyg när det gäller användandet av resurserna. I förlängningen blir statistiken, något förenklat, ett verktyg både för att kunna försörja våra användare med ”rätt” resurser och för biblioteket att använda pengar till ”rätt” resurser.

Perspektivet på slutanvändaren har följt med projektgruppen i alla diskussioner, främst discoverydiskussionen, och vi har landat i att oavsett systemval blir det ingen försämring för slutanvändaren. En välfungerande integration mellan ILS och discoverysystem är egentligen det som påverkar slutanvändaren mest så till vida att den slipper slussas mellan dessa system/gränssnitt, men projektgruppen anser att arbetet med- och administrerandet av elektroniska resurser fungerar så pass dåligt att detta måste prioriteras. Därmed har projektet kommit att fokusera mest på detta.

Projektförlopp

Viss avvikelse har gjorts från projektets kommunikationsplan. Tanken var att involvera bibliotekets *Team metadata och medietillgång* samt *Team Medier och samlingar* mer löpande under projektiden, men under projektets gång, och även efter de lärdomar vi drog vid våra studiebesök, valde vi att i detta skede inte involvera ovan nämnda team. Anledningen är att risken är överhängande att diskussionerna hamnar på en detaljnivå som är irrelevant för projektet. Däremot måste bibliotekets medarbetare och berörda team involveras i ett senare skede vilket projektgruppen också rekommenderar.

Projektets tidsplan har i stort sett följts.

Erfarenheter av projektprocessen

Projektverktyget *Projectplace* har inte fungerat som önskat. *Box* har i stället fungerat som projektgruppens samarbetsyta, arkiv och viktigaste verktyg. Den främsta anledningen är att *Projectplace* inte hanterar mötesanteckningar på det sätt som vi vill – särskilt när det gäller användarrättigheter - utan det krävs att du länkar till minnesanteckningarna i *Box*.

Projektet har varit ganska okomplicerat till sin karaktär, med få avstämningar och få steg och faser. Det har varit mer av utredande än genomförande och kanske har detta också påverkat behovet av ett projektverktyg. Det är heller inte helt enkelt för projektdeltagarna att sätta sig in i ett nytt verktyg och det tar tid från övriga, mer viktiga, frågor och därmed nedprioriteras det.

En annan viktig erfarenhet är att projektiden delades av sommarsemestern – under åtta veckor arbetade vi inte med projektet – vilket gjorde det svårt att komma in i projektarbetet efter semestern och dessutom försvann värdefull tid. Under våren

skrevs projektplan och ramarna drogs upp och sen augusti har gruppen haft väldigt mycket projektarbete att göra. Projektet har varit lite ”kantrat” när det gäller arbetsinsatser.

Leverantörsträffarna var viktiga för diskussionerna, först efter vi träffat representanter från Innovative Interfaces, ProQuest och Ex Libris blev det balans i vår kunskap och följaktligen i diskussionerna.

Projektgruppen besökte Kungliga tekniska högskolans bibliotek, Stockholms universitetsbibliotek, Södertörns högskolebibliotek, Karolinska institutets universitetsbibliotek och alla studiebesök var väldigt givande och gav bra input och förde projektet framåt. Både leverantörsträffarna och studiebesöken var mycket viktiga för projektets utgång – detta bör betonas.

Projektgruppen har varit väldigt aktiv under projektets gång och alla deltagare har varit, och är, engagerade och insatta i de frågor projektet behandlar. Det personliga engagemanget kan vara på både gott och ont. Deltagarnas ibland olika utgångspunkter har emellanåt skapat diskussioner som inte har varit direkt konstruktiva, men projektdeltagarnas personliga engagemang har ändå varit av övervägande positiv karaktär och har dragit projektet framåt. Engagemanget har skapat aktivitet på mötena och känslan har varit att deltagarna har prioriterat projektet och investerat både tid och kraft i det.

Organisation och ansvarsfördelning

Projektägare: Peter Nilén, Enhetschef Medier och vetenskaplig publicering.

Styrgrupp: Bibliotekets ledningsgrupp.

Projektgruppens medlemmar: Per Egevad, Alexander Ekvall, Karin Ericson Lagerås, Charlotte Hertzberg, Tobias Johansson, Linda Karlsson, Ib Lundgren (projektledare), Linda Trygg

Projektgruppens organisation har inte förändrats under projektets gång.

Projektresultat

Rekommendation

En gemensam hantering av e-resurserna med komponenterna ERM, länkserver och discovery som fungerar väl (sömlöst) tillsammans är en förutsättning om vi vill uppnå projektets effektmål. Just nu fungerar hanteringen av elektroniska resurser dåligt och en förbättring är prioriterad.

En bra systemmiljö handlar dock inte bara om kopplingar mellan systemen utan också om funktionalitet – ibland sammanfaller det, men inte alltid. I projektet har vi inte undersökt funktionalitet i något system, men det är nödvändigt att i nästa skede utvärdera systemens funktionalitet och undersöka och väga de vinster och förluster systemvalen innebär utifrån den här aspekten.

Med detta sagt: principen bakom vår rekommendation är att vi snarast behöver en förändrad hantering av e-material och det är inte möjligt i vår nuvarande systemmiljö. Projektgruppen anser också att vi inte kan byta ILS nu, utan det behöver utredas mer utifrån ett funktionellt perspektiv så att inte vinsterna vi gör innebär förluster i en annan ände av verksamheten.

Utifrån detta anser vi att en sammanhållen lösning för discoverysystem+länkserver+ERM kombinerat med befintligt ILS vara den bästa lösningen just nu. Vår rekommendation är alternativ 2 (se s. 14).

I nästa skede bör vi titta närmare på alternativa ILS-lösningar. Här finns flera möjligheter och där bör absolut open source undersökas som ett realistiskt alternativ. Detta arbete anser vi bör startas snarast.

Det är lätt att hamna i den situation vi befinner oss i nu, i en cykel av oregelbundet återkommande upphandlingar av skilda system och där systemen inte riktigt fungerar tillsammans. Med en strategisk inriktning för bibliotekets systemmiljö minskar risken att hamna i den situationen. Förhoppningsvis är det här projektet starten på ett fortsatt strategiskt arbete med systemmiljön.

Behovsanalys

Under projektets gång har diskussionerna kring våra behov, samt vilka system och funktioner som bör stå i centrum och som är mest centrala för verksamheten, förändrats en hel del. Vårt resonerande har varit en process, och ibland har vi från ett möte till ett annat omprioriterat, vilket visar vilka komplexa frågor det är projektet kretsar kring.

Idag har vi landat i att det vi verkligen behöver förbättra är det som sker i back-end; systemadministration och interna arbetsflöden (se bilaga 5 för en nulägesbeskrivning av våra metadataflöden) och inte så mycket i front-end, det vill säga de gränssnitt och system som slutanvändaren möter. Slut användaren har hela tiden funnits med i diskussionerna, men oavsett vilken systemlösning vi landar i kommer skillnaderna inte att vara så stora för slutanvändaren. Inga systemval innebär en försämring av själva ”sök och finn-processen” som den ser ut idag (se bilaga 4). En bättre integration mellan ILS och discoverysystem skulle dock

innebära att användaren slipper slussas mellan dessa system, vilket är en vinst ur ett användarperspektiv, men detta måste vägas mot vinsterna med en samlad hantering av e-resurser. Oavsett systemval kan vi i ett senare skede i diskussioner med övriga kollegor bestämma vilka ingångar och gränssnitt slutanvändaren ska använda och mötas av. Detta är också något som projektgruppen rekommenderar.

Däremot finns det stora vinster att göra avseende systemadministration och arbetsflöden framförallt när det gäller hanteringen av elektroniska resurser beroende på hur vi väljer att formera vår systemmiljö.

Oavsett vilken systemlösning vi väljer måste följande processer/funktioner kunna utföras i verksamheten:

- Förvärva resurser [*Sierra*+manuellt arbete]
- Hantera fjärrlån [*Sierra*]
- Cirkulation [*Sierra*]
- Katalogisering [*Sierra*]
- Länkningstjänst [*SFX*]
- Discoverysystem [*Summon*]
- Administration av E-resurser [*Verde*]
- Statistik [*Sierra*+manuellt arbete]

Hantering e-resurser

Hanteringen av e-medier har växt under de senaste 10-15 åren. Under denna tid har också de olika systemen för hanteringen av e-medier; länkserver, ERM och discoverysystem, tillkommit. I takt med att dessa system kommit har de lagts till den befintliga bibliotekssystemmiljön. I val av system har man valt att utgå från det system som bäst uppfyller den specifika arbetsuppgiften, men det har också lett till att systemen för e-resurserna inte fungerar optimalt tillsammans med varandra och har skapat tidsödande arbetsflöden.

- Separat ERM
- Separat länkserver
- Separat discovery
- Två databaslistor (A-Ö, *LibGuides*)
- Användningsstatistik hämtas från olika källor
- Hantering kring felanmälningar av e-resurser (t ex databaser som ligger nere är svåra att följa upp)

De stora vinsterna kan vi göra på en förenkling vad gäller hanteringen av de elektroniska resurserna. Idag är hanteringen av de elektroniska resurserna tidsödande och personalkrävande på grund av att resurserna måste hanteras i flera system som inte har några flöden mellan sig.

Det bästa för hanteringen av e-resurserna vore om de kunde hanteras i en gemensam CKB (knowledge base), vilket innebär att ERM, länkserver och discovery måste ha en gemensam leverantör av CKB:n. Det hade dessutom varit en stor fördel om t ex analys av användningsstatistik och hantering kring felanmälningar kunde hanteras i samma system.

Hantering av tryckt material

Biblioteket hanterar idag stor andel fysiskt material. Det mest centrala systemet i denna hantering är idag ILS. Vi har idag *Innovative Sierra* för att hantera cirkulation, fjärrlån, katalogisering, förvärv, periodika och webopac.

ILS är ett komplext system i systemlandskapet och kräver stora personalresurser. I projektet har främsta fokus lagts på de delar där vi idag har störst behov av att förbättra och effektivisera arbetet och funktionaliteten, dvs. hanteringen av det elektroniska materialet och inte på de delar som idag hanteras av Sierra.

Under åren har det tagits strategiska beslut och överväganden angående utveckling, implementation och utbildning för att nå den funktionalitet och effektivitet vi i dagsläget har när det gäller hanteringen av det tryckta materialet, men det innebär inte att befintligt ILS är optimalt, det vore t.ex. intressant att titta närmre på de metadataflöden och arbetssätt som finns när det gäller hanteringen av det tryckta materialet och se hur det kan göras förbättringar oavsett val av ILS-lösning.

I projektet har vi identifierat ett antal centrala processer som idag utförs av *Sierra* (ILS), men vi har inte tittat på hur dessa processer utförs i och av andra system i vår kartläggning och på själva funktionaliteten. Vi har endast konstaterat att systemlösningarna i rapporten har stöd för dessa processer. Vi behöver undersöka närmare vad ett byte av ILS¹ innebär i form av effektivitet och funktionalitet samt hur de står sig i förhållande till de vinster eller förluster vi gör på andra områden i andra delar av verksamheten.

Utvärderingskriterier

Vi har utvärderat olika systemvarianter utifrån vissa kriterier (se bilaga 1). Förutom att systemen självklart måste hantera de processer som nämns ovan har vi identifierat ett antal centrala utvärderingsfrågor:

- Hur väl fungerar länkserver, discoverysystem och ERM tillsammans, samt med ILS?
- Hur ser kopplingen ut mellan lokalt system (ILS) och Libris-fjärrlån?

---

¹ Här avses system som hanterar nuvarande ILS-funktioner och kan således bestå av flera system. Se ILS-funktioner bilaga 2.

- Hur fungerar katalog och discovery ihop?
- Hur ser flödet ut mellan lokal katalog och Libris?
- Leverantören av CKB ska hämta metadata från KB+.
- Hur ser tillgången på API:er ut - betal eller gratis?

Utifrån våra verksamhetsbehov (processer/funktioner) och dessa utvärderingsfrågor har vi bedömt systemen. Vi har gått olika djupt in på utvärderingsfrågorna och ibland har vi inte kunnat svara på om och hur alternativen faktiskt svarar på utvärderingsfrågorna. Vi tror dock att frågorna också kan användas i det fortsatta arbetet.

Generella ställningstaganden

Projektgruppen har identifierat några principiellt viktiga frågeställningar som påverkar systemmiljön i olika varierande grad.

Open source

Att välja open source systemlösningar (OS) kan vara en del av bibliotekets strategi om vi vill kunna påverka systemens utveckling mer direkt, önskar att mer aktivt stödja öppen gemensam utveckling av system, samt om vi vill försöka undvika upphandlingar. Väljer vi att satsa på open source behövs en tydlig avsiktsförklaring och struktur för utveckling och anpassning av systemen.

Vi tycker att open source-system kan vara aktuella i sig, med tanke på de fördelar som finns med en dylik systemmiljö, och om de (systemen alltså) på ett bra sätt svarar mot de behov vi har i bibliotekets systemmiljö.

De största fördelarna med OS är systemens flexibilitet, både vad gäller utveckling och systembyte. Du kan göra mer med ditt system och anpassa systemet för dina specifika behov. Du kan också lättare byta system - byta ut de delar som inte fungerar tillfredsställande - eftersom du slipper upphandling.

Det finns i nuläget inte ett OS-system som möter bibliotekets samlade systembehov, utan de möter behoven för några av bibliotekets processer och måste kompletteras med kommersiella system, t ex länkserver och discovery. Systemlandskapet blir därmed modulärt uppbyggt - på gott och ont.

Det finns också faror med OS. En potentiell fara är att systemen kräver utvecklings- och anpassningsarbete. Detta kan ske i samarbete mellan biblioteket och IT-avdelningen, men kan även inkludera inköpt support, drift och utveckling från externa aktörer. Våra egna ambitioner och resurser bestämmer hur mycket utvecklingstid och pengar vi vill lägga på systemen, det är fullt möjligt att följa

uppdateringscyklerna av systemen och därmed inte utveckla systemet särskilt mycket på egen hand.

Eftersom det är OS och inte ett upphandlat kommersiellt system, så måste vi lösa de problem som uppstår på egen hand. Detta kräver tydlighet och struktur så att interna förväntningar av support och utveckling matchas av resurser och kompetenser som har hand om systemet.

Projektgruppen tror inte att det blir billigare med OS än med licensierade system, det handlar snarare om att kostnader flyttas i budgeten från fasta licenskostnader till kostnader för drift, anpassning och utveckling av systemet och integration med övriga system. I grund och botten handlar det om vad vi vill få för de pengar vi betalar för våra system.

Flera svenska bibliotek är i gång med att undersöka om OS främst *Koha* kan vara ett alternativ till de licensierade systemen. Bland annat Luleå tekniska högskola och Göteborgs universitet undersöker detta och Stockholms UB har redan undersökt och dragit slutsatsen att *Koha* svarar mot de behov de har på ett cirkulationssystem².

KB stödjer också aktivt detta, bland annat genom projektpengar och utvecklingsresurser³. Intresset för OS-lösningar bland svenska högskolebibliotek är alltså stort och en svensk *Koha*-community, eventuellt utökad med fler OS-system, är inom en snar framtid en verklighet. Stockholms UB har redan initierat ett sådant samarbete där det diskuteras samarbetsmöjligheter kring *Koha* och *VIOLA*⁴. Ett sådant samarbete skulle kunna göra att vi lättare kan genomdriva önskade förändringar av systemen - vi får en starkare röst - eller att vi kan köpa/utföra utveckling gemensamt och därmed dela på kostnaderna. Det bör också poängteras att utvecklingen av *Koha* inte behöver handla om att koda, utan snarare om att koppla till API:er och administrera systemet – i vårt fall skulle det handla om detta.

---

² *Koha som lokalt cirkulationssystem? – Projektrapport*
<http://www.sub.su.se/media/1110917/Koha-projektrapport-A4-final.pdf>

³ Se bland annat: *Koha + Libris. Öppen källkod (open source) - oberoende och större kontroll* <http://www.kb.se/bibliotek/projektbidrag2/pagaende/>

⁴ *VIOLA* är utvecklat av SUB och används just nu av SUB och Linnéuniversitetet, men fler bibliotek är intresserade av att börja använda systemet. *VIOLA* hanterar fjärrlån ut, fjärrlån in och magasinshämtning samt saknade böcker. Fjärrlån in är kopplat till Libris så att man får Libris beställningsnummer direkt in i *VIOLA*.

Libris som primärkatalog

En fråga som förstärkts under projektets gång är vårt förhållande till Libris. Vi kan välja att ha LIBRIS som primär katalog, där vi katalogiserar och där vårt bestånd är mest korrekt. Det kräver en matchning mellan vår nuvarande katalog och beståndet i Libris. Vi vet att en del äldre material inte är katalogiserat i Libris och nu kan finns en anledning att göra något åt det förhoppningsvis utan allt för mycket manuellt arbete.

Om vi väljer att använda Libris som primärkatalog ger det troligen förbättrade arbetsflöden.

Man kan ju också ställa sig frågan vad en nationell katalog ska fylla för funktion – varför ska inte den nationella katalogen vara den mest korrekta och fungera som primärkatalog och den lokala katalogen en kopia?

Beroende på vilka system vi väljer blir Libris som primärkatalog mer eller mindre viktig. Väljer vi *ALMA* eller *Intota* kanske vi ändå föredrar att katalogisera lokalt och exportera vårt bestånd till Libris, medan ett val av *Koha* innebär att relationen till Libris blir mycket viktig, både som primärkatalog och som LOPAC.

Projektgruppen rekommenderar att vi oavsett systemval undersöker närmare hur vi kan förhålla oss till Libris som primärkatalog.

Discovery, OPAC, LOPAC

Projektgruppen rekommenderar att vi också fortsättningsvis har ett discoverysystem. De främsta skälen är att det är en viktig sökingång för många av våra användare – särskilt studenter från tvärvetenskapliga utbildningar – och att fördelarna med en gemensam sökingång till flertalet av bibliotekets databaser och söktjänster är väldigt stor. Discoverysystem är också en relativt ny företeelse och projektgruppen tycker att det är ett system som behöver få mer tid på sig innan vi bestämmer oss för om vi eventuellt ska göra oss av med det.

Även om *Google Scholar* funkar bra i många fall för att söka artiklar och nå fulltexten/beställa fjärrlån finns det flera skäl som talar mot att bara erbjuda *Google Scholar* som sökindex:

- Indexering/inkludering av e-böcker saknas/är mindre utvecklad
- Ingen säker information om vad som indexeras, vilka databaser som ingår/inte ingår.

- Extern söktjänst som vi inte kan skriva avtal med, och därmed inte kan säkerställa tillgång till central funktionalitet som kopplingen till länkserver

Hur väl discoverysystemet fungerar med andra system, framförallt katalog/ILS och e-böcker, kan påverka var vi väljer att tillgängliggöra bibliotekets böcker, tidskrifter och databaser. Det finns flera olika alternativ, t ex att ha det som idag där discoverysystemet är en sökingång för såväl böcker som artiklar; att bara inkludera material i fulltext (e-böcker och tidskriftsartiklar); eller att bara inkludera artiklar (t ex tidskriftsdatabaser och bibliografiska databaser). Man kan se att olika bibliotek har valt olika vägar när det gäller detta.

Ett nationellt enhetligt gränssnitt för sökning av svenskt materia (böcker och tidskrifter) och material på svenska bibliotek, som dessutom har bra täckning på fritt tillgängligt material, är väldigt intressant för slutanvändaren. Libris skulle kunna vara både vårt startställe för sökning av böcker och fungera som vår lokala OPAC – LOPAC.

Dock saknar Libris viss funktionalitet som är viktig för användaren, t ex exemplarposter och ”Mina lån” och även om det pågår utvecklingsarbete för att i Libris kunna hantera exemplar och lokalt bestånd så krävs det just nu ett lokalt cirkulationssystem.

Boksök via discoverysystemet, egen OPAC eller Libris som lokal OPAC är något som har olika förutsättningar beroende på vilka system som väljs, och är något som kommer behöva följas upp.

Diskussionen på nationell nivå om KB:s roll när det gäller tillgängliggörandet av nationellt och internationellt e-material i form av ett centralt index är något som vi noga måste följa och som skulle kunna få stora konsekvenser för discoverydiskussionen lokalt⁵

Konsekvenser av olika alternativa lösningar

Nedan följer en genomgång av möjliga system och kombinationer av system. I bilaga 2 finns en grafisk översikt över de olika systemen och kombinationerna och vilka processer/funktioner de stödjer.

---

⁵ *Exponering och sökbarhet av e-resurser på forskningsbibliotek – en nationell eller en lokal fråga?* KUNGL. BIBLIOTEKET UTKAST 2015-03-31 Version till styrgruppen för LIBRIS nationella infrastruktur - för faktagranskning

Alternativ 1

Alternativ 1 är en systemlösning som samlar hantering av tryckt och elektroniskt material och ILS-funktionalitet i ett och samma system. På marknaden idag finns det just nu bara ett system som gör detta, *ALMA* från Ex Libris. *Intota* från ProQuest är också på väg mot denna systemlösning och under nästa år kommer även detta system att samla hantering av tryckt och elektroniskt material och ILS-funktionalitet i ett och samma system. Innovatives fullt utbyggda lösning kommer också fungera på samma sätt.

Beskrivning av alternativ 1 utifrån ALMA:s systemlösning

ALMA kan hantera både tryckt och elektroniskt material. Det är ett fullt utbyggt system som täcker alla delar av vårt nuvarande ILS (förvärv, fjärrlån, cirkulation, katalog osv) och de system som hanterar e-resurser (länkserver, Discovery, ERM). *ALMA* är helt webbaserat.

ALMA tar sin utgångspunkt i att det är en resurs som på något sätt ska hanteras oavsett om det är i tryckt eller elektroniskt format. En resurs ska t ex köpas in, registreras i katalog, aktiveras i länkserver m.m. och startpunkten är densamma oavsett resurs.

Fördelarna med *ALMA* är att våra metadataflöden och arbetsprocesser för det elektroniska materialet förenklas. Vi kan administrera alla e-resurser i ETT (1) system istället för i fyra olika, ERM, länkserver, discovery och ILS som vi gör i nuläget. *ALMA* har bara en CKB (knowledge base) för alla resurser i jämförelse med de fyra CKB:er som vi använder för att hantera e-resurserna idag. *ALMA* har också verktyg för analys av användningsstatistik samt hantering kring felanmälningar av e-resurser.

En annan stor fördel med *ALMA* är vi får en sömlös integration mellan katalog och discovery eftersom de hanteras i samma system.

En ytterligare fördel är att all personal kommer att arbeta i samma system och att kunskapen om systemet därmed fördelas och stärks i organisationen.

Utifrån vad vi sett av *ALMA* verkar också metadataflöden och arbetsprocesser för det tryckta materialet kunna hanteras tillfredsställande. Men vi skulle behöva ytterligare kunskap om ILS-funktionaliteten i *ALMA* innan *ALMA* kan ses som ett fullgott alternativ för nuvarande ILS.

En övergång till *ALMA* påverkar många personer och processer, även om övergången sker steg för steg. Det kommer krävas en stor utbildningsinsats för alla som jobbar med medieförsörjning och dess system. Samtidigt öppnar det upp för möjligheter och tillfällen att ompröva gamla praxis och hitta nya lösningar.

En nackdel med *ALMA* är att om en del i systemet inte visar sig fungera tillfredsställande är det mycket svårt att byta ut eller ersätta den funktionen. Även om en del skulle gå att byta ut förlorar man helhetstanken och fördelen med att kunna administrera alla resurser oavsett format i ett och samma system. En annan fråga är hur skalbart systemet och dess arbetsflöden är – hur lätt är det att ta bort steg i arbetsflöden som inte är aktuella för vår organisation?

Alternativ 2

Alternativ 2 innebär en lösning där man skiljer på hantering av det elektroniska resurserna och de funktioner som idag finns i vårt ILS. E-resurserna hanteras i en gemensam CKB, vilket innebär att ERM, länkserver och discovery har en gemensam leverantör av knowledge basen. Vad gäller ILS-funktionaliteten kan vi antingen fortsätta med vårt nuvarande ILS alternativt byta till annat ILS som t ex *Koha*.

På marknaden idag finns det just nu bara ett system som kan hantera e-resurser i ett samlat system, *Intota* och som till skillnad från *ALMA* gör att vi inte behöver byta ILS. Innovative är också på väg mot denna systemlösning då de håller på att utveckla ett nytt ERM (prototyp ute i Q4 i år) och en egen CKB (klar i december). Det gör att även Innovative under året kommer att kunna erbjuda ett samlat system för hantering av det elektroniska resurserna och där man sedan kan välja att fortsätta med vårt nuvarande ILS alternativt byta till annat ILS. Vi kan då räkna med ytterligare ett systemalternativ som har sömlös koppling mellan discovery+länkserver+ERM och även i detta fall med ILS.

Beskrivning av alternativ 2 utifrån Intotas systemlösning

Intota version 1 har ett bra stöd för hantering av elektroniska resurser med en gemensam CKB för ERM, länkserver och discovery, men däremot har de i dagsläget inget stöd för t ex cirkulation och hantering av tryckt material. ProQuest arbetar med en version 2 av *Intota* som även ska kunna hantera tryckta resurser och cirkulation och andra ILS-funktioner. Enligt leverantörens uppgift ska det vara på plats i mitten av 2016.

Fördelarna med *Intota* är att våra metadataflöden och arbetsprocesser för det elektroniska materialet förenklas. Vi kan administrera alla e-resurser i ETT (1)

system istället för i fyra olika, ERM, länkserver, discovery och *Sierra* som vi gör i nuläget. *Intota* har bara en CKB för alla resurser i jämförelse med de fyra CKB:er som vi använder för att hantera e-resurserna idag. *Intota* har också verktyg för analys av användningsstatistik samt hantering kring felanmälningar av e-resurser.

En nackdel med *Intota* är att integrationen mellan katalog och discovery inte kommer att förbättras då hanteringen av katalog och discovery även fortsättningsvis kommer att ske i två olika system.

Intota version 1 kräver att vi har andra system som hanterar den funktionalitet som idag finns i *Sierra*. Här finns några olika alternativ:

- a. *Intota* version 1 + *Sierra*
- b. *Intota* version 1 + *Koha* + *VIOLA*
- c. *Intota* version 1 + upphandling annat ILS

Alternativ a är mindre krävande för organisationen eftersom vi behåller ett av våra kärnsystem och samtidigt ger det oss mer tid att undersöka andra ILS-alternativ.

Alternativ b innebär en stor omställning för organisationen och kräva stora insatser för att få systemen och arbetsflödena på plats. Vi måste också först utvärdera att *Koha* och *VIOLA* klarar av att hantera de processer och funktioner vi vill att systemen ska klara av, vilket är ett stort arbete.

Alternativ c innebär en upphandling av ett nytt ILS vilket är en krävande och kostsam process.

Inom alternativ 2 framstår *Intota* + *Sierra* som det starkaste alternativet i nuläget. Med *Intota* kan vi administrera alla e-resurser i ETT system vilket innebär en stor förbättring jämfört med dagens hantering. Samtidigt behåller vi *Sierra* och har då ett fortsatt bra stöd för de processer som vi idag utför i systemet.

När *Intota* version 2 är färdig kan man ställning till om man fullt ut vill gå över till *Intota* version 2 eller om man vill fortsätta med *Intota* version 1 och ett annat ILS som kan vara *Sierra* eller *Koha* eller annat ILS.

Alternativ 3

Alternativ 3 är en mer modulär lösning än alternativ 1 och 2. Här kan man tänka sig att laborera med olika systemalternativ där länkserver och Discovery har samma

CKB, eller i vart fall fungerar väldigt bra tillsammans (se bilaga 2) och sen komplettera med fristående ILS och fristående ERM.

Inom alternativ 3 framstår dock *Sierra+Encore duet* och *Coral* som det starkaste alternativet. Vi behåller *Sierra* och slipper därmed byta ILS med allt vad det innebär i pengar, arbetstid och upphandling. Vi slipper också förändra flera arbetsflöden i de processer som beskrivs i behovsanalysen och vi vet att vi har tillfredsställande stöd för de processer som vi idag utför i *Sierra*.

Vi kompletterar med *Encore duet* som discoverysystem och får därmed en sömlös koppling mellan ILS (katalog) och discovery, vilket både gynnar användaren och underlättar våra arbetsprocesser. *Encore duet* använder EBSCO:s CKB och i *Encore duet* ingår också en länkserver. Det är ett plus att länkserver och discovery använder samma CKB och samarbetar bra. Innovative har en egen CKB på gång som ska vara på plats i Q4.

För hanteringen av e-resurser använder vi *CORAL* – ett open source ERM.

CORAL är ett ERM för lagring av licensvillkor, avtalstider, lösenord och andra administrationsuppgifter knutna till bibliotekets e-resurser och system. Här kan man lagra länkar, titellistor, avtal, statistikfiler mm. Saker som vi i nuläget lagrar i *Verde* och som t ex Excel-filer på många olika ställen. Några svenska lärosäten använder *CORAL*, t ex Södertörn och Linköping. Fördelen är att *CORAL* är ett lite mindre system, där man snabbt kan få igång de mest nödvändiga tjänsterna. Nackdelen är att den inte är kopplad till e-resursernas CKB, utan blir ett isolerat ställe där informationen läggs in och uppdateras.

Nackdelen är att *CORAL* inte använder samma CKB som länkserver och discovery. Detta är ett stort minus. *CORAL* är bättre än *Verde*, men går egentligen inte att jämföra med e-hanteringen som *ALMA* och *Intota* erbjuder.

Ytterligare rekommendationer efter projektavslut

- Utvärdera Libris som primärkatalog – *Team metadata och medietillgång*
- Funktionalitetsanalys av nuvarande och alternativa ILS-lösningar.
- I samband med systemändring se över Discoverysystem och andra startpunkter för sökning – *Team metadata och medietillgång*

Styrgruppens kommentarer

Projektgruppen har på ett väl genomfört sätt hanterat de komplexa frågorna kring systemmiljön för kärnsystemen i bibliotekets verksamhet. Rapporten svarar väl mot direktivets syfte, mål och leveranser och har presenterat resultat som innefattar

rekommendation, behovsanalys, utvärderingskriterier, generella ställningstagande, konsekvenser av tre alternativa lösningar, samt förslag på vidare utredningar kring områden som Open Source, Libris och gränssnittsfrågor. Rapporten innefattar också material avseende utvärderingsfrågor, handlingsalternativ, metadataflöden, verksamhetsprocesser, tidplan samt kostnadsanalys.

Projektrapporten lämnar en rekommendation som avser att främst lösa behovet av en förbättrad hantering av e-materialet genom en sammanhållen lösning för hantering av och gränssnitt för e- resurser; ERM, Länkserver, Discovery, med bibehållande av befintligt system för tryckta resurser, Sierra. Gruppen anser att Sierra i sig är väl fungerande och att ett eventuellt byte av ILS behöver utredas längre fram utifrån ett funktionellt perspektiv.

För att få ett fördjupat beslutsunderlag uppdrog styrgruppen åt projektgruppen att göra en konsekvensbeskrivning utifrån upphandlingsaspekter; direkt-, förenklat förfarande, öppen upphandling, potentiella leverantörer och affärsmodeller, samt arbetsinsatser och tidsperspektiv under åren fram till 2018 (se *Tillägg uppdragsbeskrivning Ny bibliotekssystemmiljö 2015-11-09 Box*). En workshop genomfördes i november för att belysa frågeställningarna utifrån två alternativ; a/ Upphandling av ERM, länkserver, Discovery samt fortsatt användning av Sierra/alternativt byte av ILS, inkl KOHA
b/ Upphandling av en samlad systemlösning för e-material och tryckt material med ILS-funktionalitet

Styrgruppen ser att det finns fördelar att följa rekommendationen, dvs alt a, främst då vi alltså löser det uttalade behovet kring förbättrad hantering av e-materialet. Samtidigt är ju Sierra ett fullt fungerande system och det är ett stort arbete att byta ILS.

Alternativet skapar också handlingsfrihet de närmaste åren då marknaden utvecklas och fler leverantörer under 2016 kommer att ha fullvärdiga lösningar för både e- och tryckt material. Utvecklingen för Libris och Open Source system KOHA har förhoppningsvis också klarnat.

I rapporten föreslås möjligheten att uppgradera Summon till Intota, dvs genomföra en direktupphandling och implementera Intota och därmed avveckla befintliga system för e-material. Detta alternativ är dock inte realistiskt ur upphandlingssynpunkt.

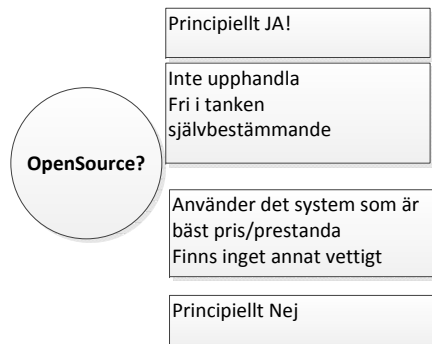
Projektgruppens andra förslag i form av en helhetslösning i form av att direktupphandla ExLibris system ALMA, bedömer styrgruppen inte vara aktuellt. Det är i nuvarande situation med osäkerhetsfaktorer kring utvecklingen framöver, inte lämpligt att sas ”låsa” in oss i en systemlösning, utan att närmare göra en funktionalitets (särskilt ILS-delen), konkurrens- och marknadsbedömning. Det tredje alternativet som innebär en mer modular lösning, där olika moduler kan kombineras, anser styrgruppen inte heller vara en framkomlig väg, då det endast ger

en smärre dellösning och inte uppfyller det grundläggande behovet att effektivisera hanteringen av e-materialet.

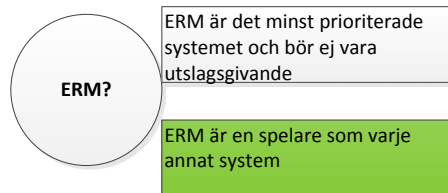
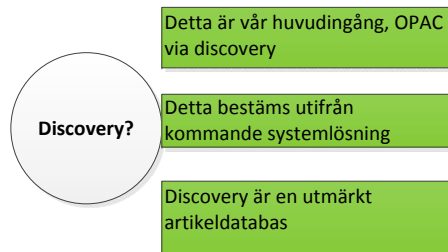
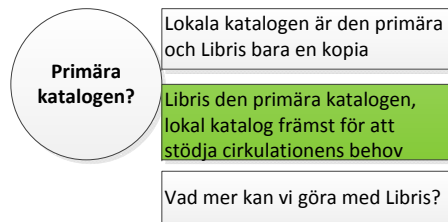
Beslut

- En öppen upphandling av funktionalitet avseende ERM, CKB/Länkserver och Discovery ska genomföras under 2016. Upphandlingen ska beakta integration med ILS-funktionalitet.
- Beställning av upphandling ska göras till GV, enligt mall.
- Arbetet inför upphandlingen påbörjas 1 februari 2016 i projektform. Upphandlingsunderlag färdigt 30/4, öppen upphandling maj-juni. Utvärdering färdig 15/9. Avtal 1/10. Implementation okt-dec (jan).
- Projektgrupp för upphandling tillsätts i januari 16. Gruppen ska använda relevant material från projekt Ny bibliotekssystemmiljö.
- Avtalsförlängning av Summon (minst 6 mån) ska ske. Förlängningen avses täcka upphandlingsperioden.
- Funktionalitetsanalys av alternativa ILS-lösningar ska påbörjas efter genomförd implementation av e-lösning, q4 2016.
- Slutrapporten läggs som beslutsunderlag i Box och i reviderad form på Projektkontoret.

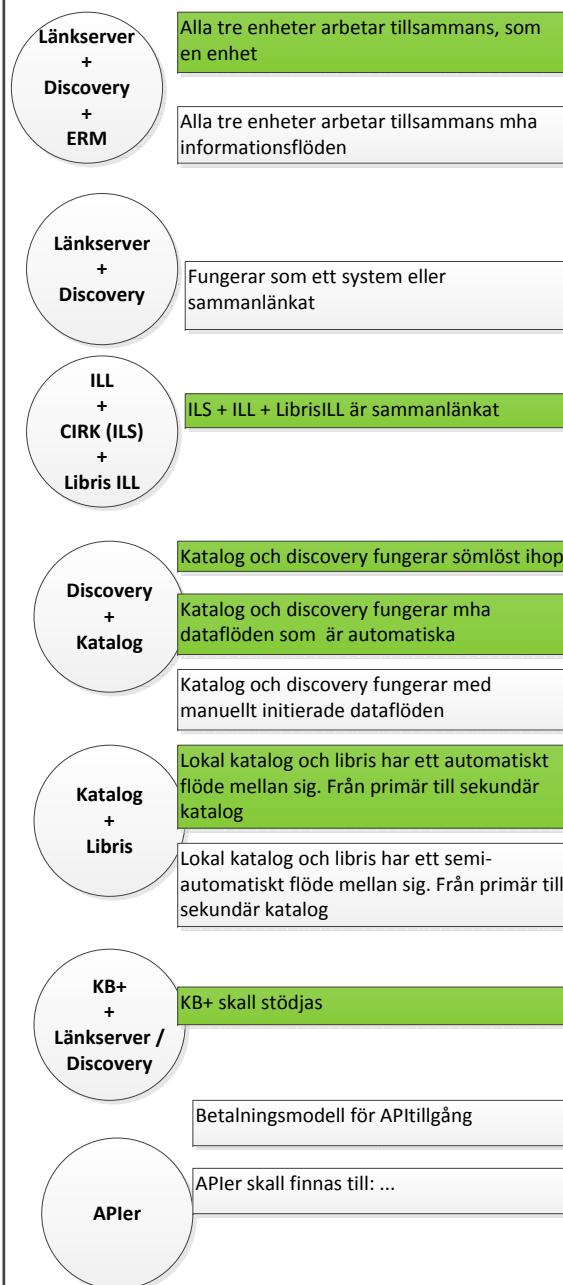
Inledande frågeställningar

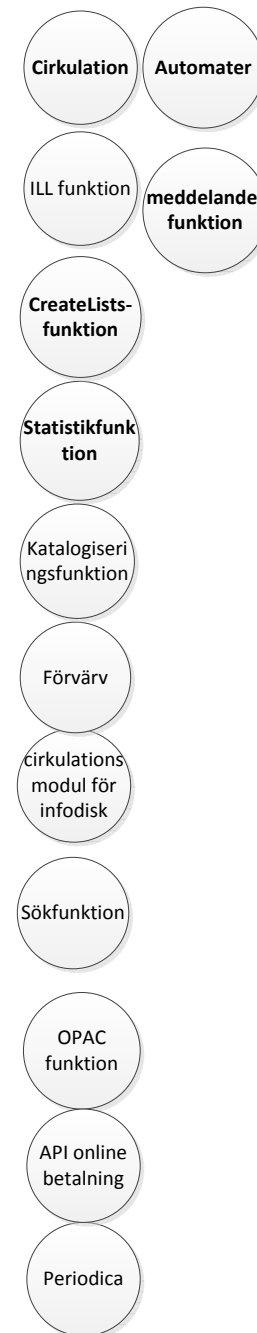
Utifrån principen endast en Knowledge Base

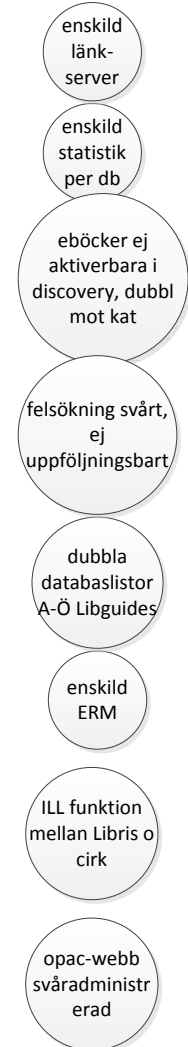
UTVÄRDERINGSFRÅGOR

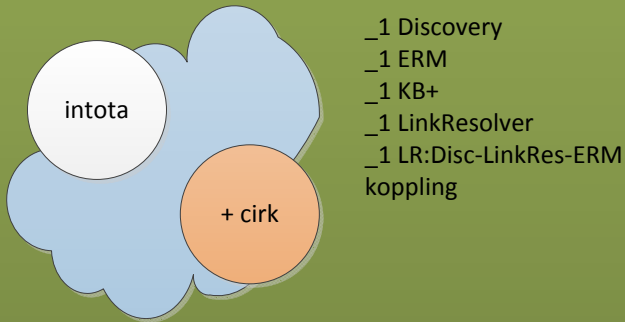
BRA BEFINTLIGT att inte glömma bort

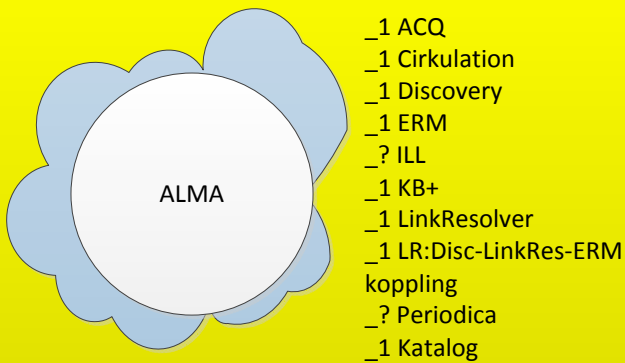
BEFINTLIGT dåligt att ta bort

2. LS+Disc+ERM separat ILS

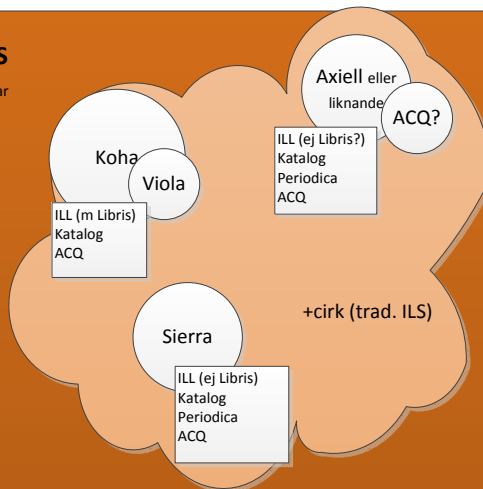

1. LS+Disc+ERM + ILS

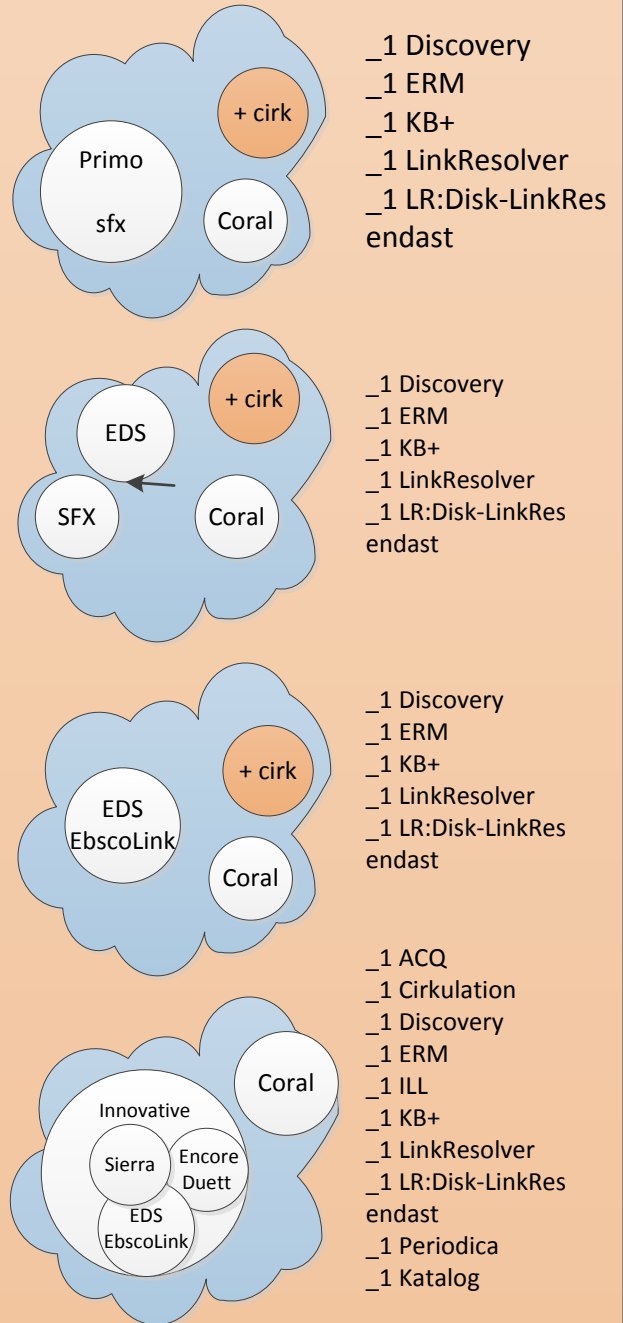

Cirkulation m.fl. ILS funktioner olika lösningar

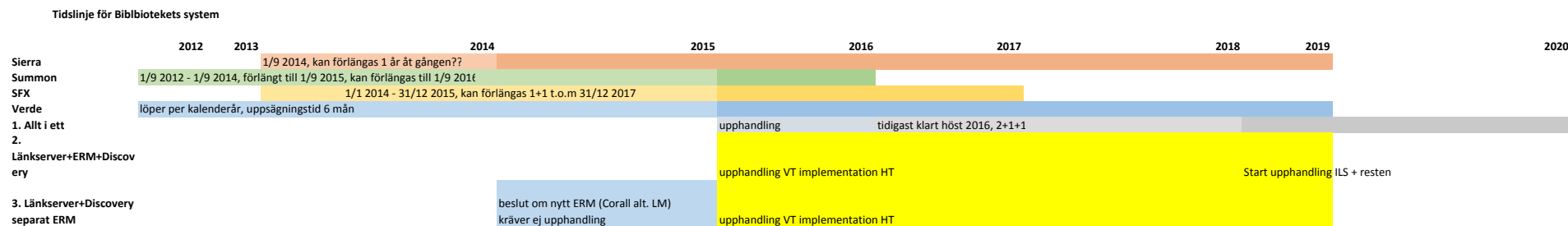
- _1 ACQ
- _1 Cirkulation
- _1 Discovery
- _1 ILL
- _1 KB+
- _1 LinkResolver
- _1 Periodica
- _1 Katalog

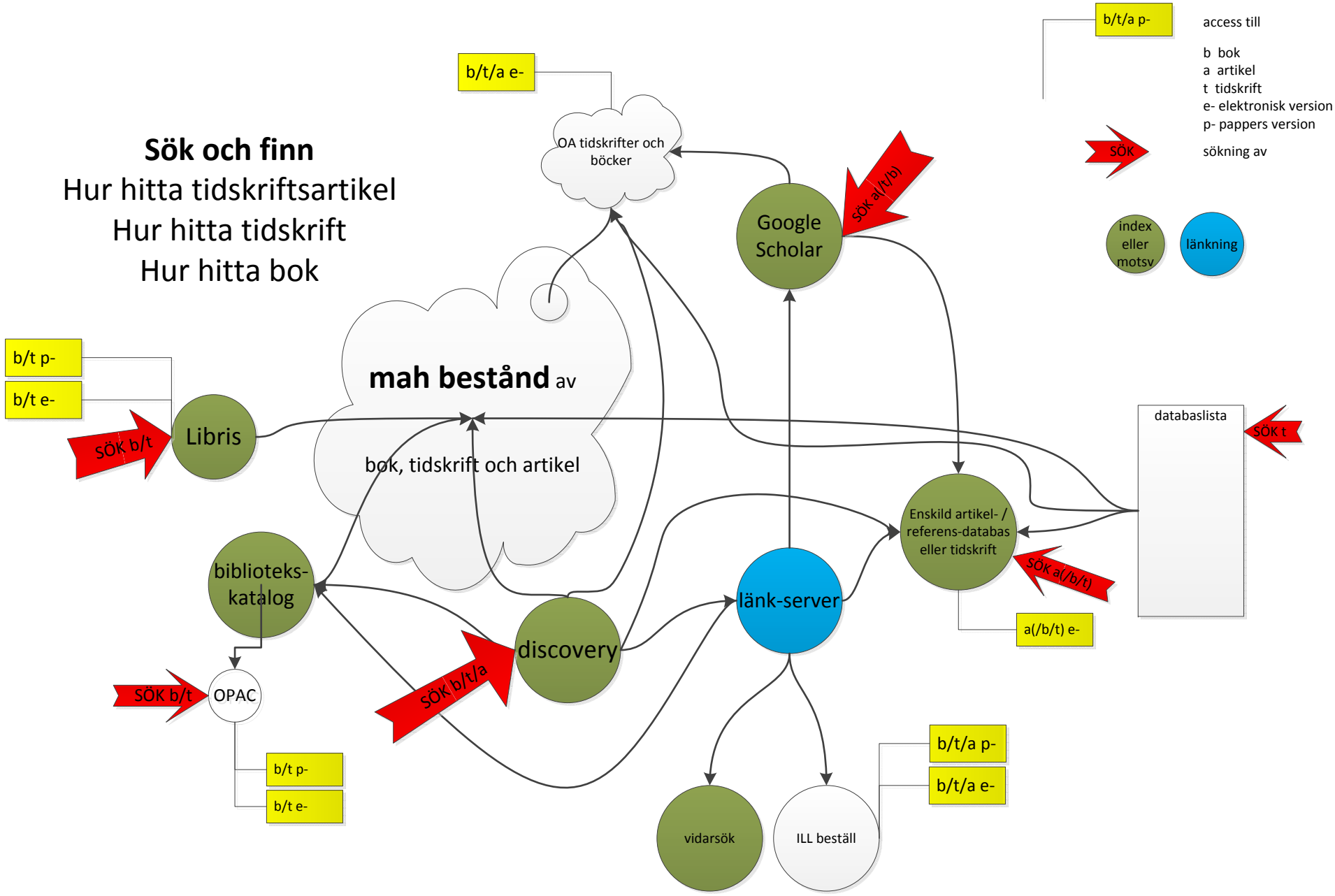

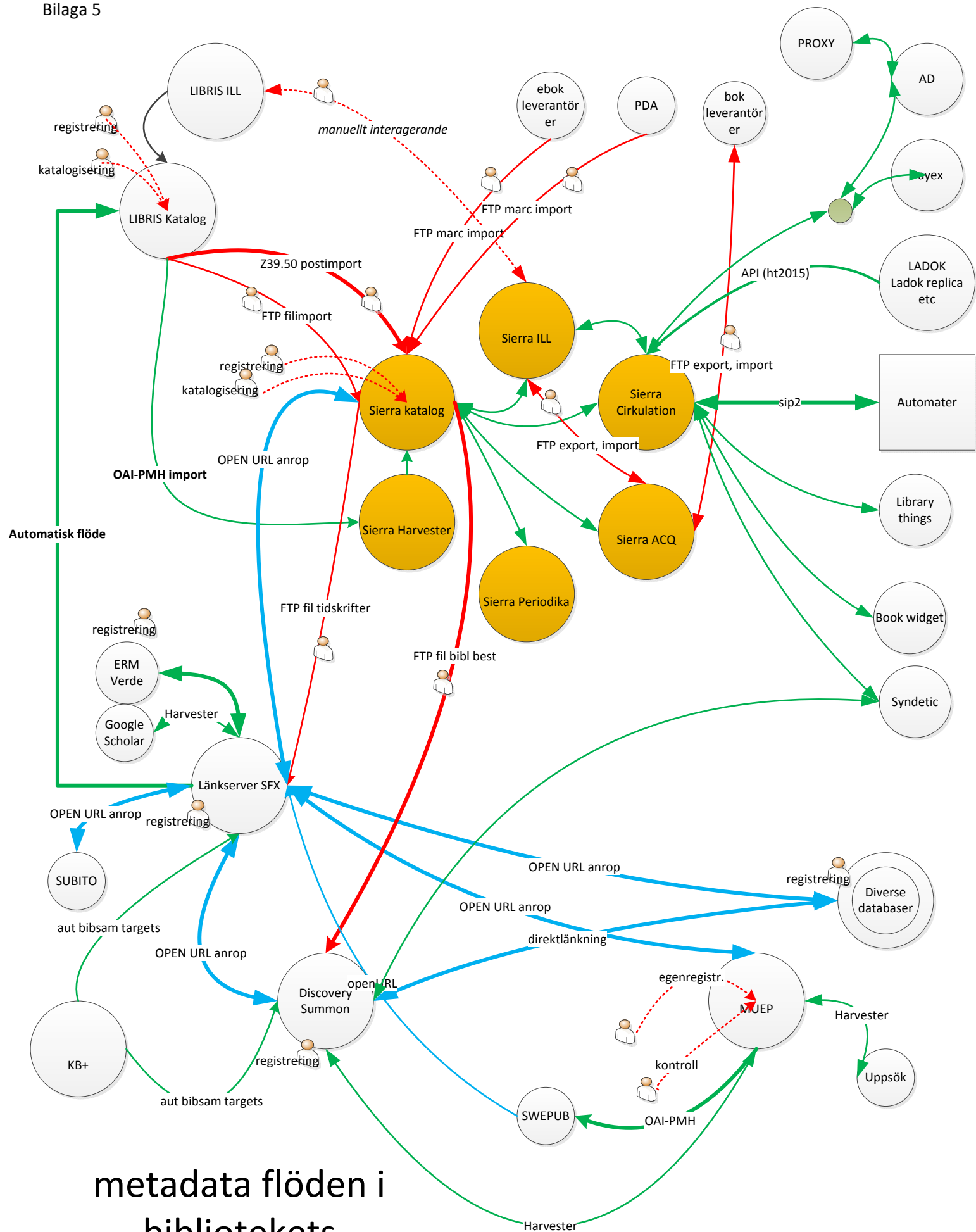
3. LS + Disc separat ERM separat ILS

Bilaga 3

metadata flöden i bibliotekets systemmiljö 2015